

Slovo k povzbuzení na sobotu 2. května 2020 ...
Biblická čtení: Sk 9,31-42; Ž 116; Jan 6,60-69

Milé sestry, milí bratři,

podobně jako včera, dovolte i dnes tři malé poznámky, snad i podněty k rozjímání: dva opět k biblickým úryvkům, ke každému jeden, a třetí k dnešní liturgické památce svatého Atanáše, biskupa a učitele církve.

V prvním čtení – po souhrnné zprávě o pozeňnaném působení prvotní církve v síle Ducha svatého (v prvním verši úryvku) – máme před sebou svědectví o jednom z Božích zázraků, který se udál prostřednictvím apoštola Petra v Joppe. Když se do něj zaposloucháme či začteme, nemůžeme se ubránit pocitu určitého paralelismu se zázraky samotného Pána Ježíše, jak o nich čteme v evangeliu. Třeba si vzpomeneme na takové uzdravení Petrovy tchyně či vzkříšení dcery Jairovy, podobností ve vyprávění je relativně dost. A je to správný pocit, určitá podobnost mezi zázraky v prvotní církvi a těmi v evangeliu skutečně je. Ovšem nejde jen o podobnost literární. A už vůbec není tato podobnost důsledkem nějaké mytologizace dění v prvotní církvi ve smyslu, když „toto“ dělal Pán Ježíš, musíme „to samé“ přisoudit i apoštolům. Podobnost je svědectvím podobné skutečnosti: V prvotní církvi se prostě děly (skrže apoštolů) občas podobné zázraky, jaké činil Kristus sám. Jsou to pořád Kristovy zázraky, neboť se dějí v Kristově jménu.

V historickém smyslu Písma (čeho je biblický text svědectvím) máme tedy před sebou zprávu o zázračném dění prostřednictvím apoštolů. Není to jediný případ, podobných zázraků máme ve Skutcích sice možná méně než v evangeliu, ale pořád tam jsou, neboť se stále děly.

Už Kristovy zázraky v evangeliu (různá tělesná uzdravení chromých, navrácení zraku či sluchu, anebo dokonce vzkříšení z mrtvých) jsou obrazem zázraků důležitějších, těch na duši: vnitřního uzdravení, zbavení ochromení dobré vůle člověka, dání duchovního zraku víry a tak podobně. To je duchovní, obrazný smysl evangelijního textu (čeho je událost obrazem, vzorem pro nás).

Podobně je tomu i u dnešního zázraku ze Skutků: je obrazem, vzorem, že Kristovy zázraky proměňující a uzdravující duši člověka se dějí i v době církve, a to nejen té biblické a nejen ve stále se umenšující míře. Zázraky tělesného uzdravení se skutečně dějí mnohem méně, ale ty, kdy dochází k uzdravení duše člověka, k jejímu obrácení se dějí pořád... Dějí se jistě mnoha způsoby, ale dnešní zázrak ze Skutků je vzorem toho, že se dějí zvláště prostřednictvím nástupců apoštolů v jejich kněžské službě, tedy prostřednictvím biskupů a kněží. Protože se dějí skrže svátosti, které oni jen prostřednický vysluhují, ale ten, kdo je v nich přítomen a je jejich Božskou silou, je Pán Ježíš.

Právě proto jsou svátosti tak důležité a ničím ve své jedinečnosti nahraditelné, jsou ne sice exkluzivními ale určitě eminentními způsoby Kristova působení v době po jeho nanebevstoupení a seslání Ducha svatého, v době církve, v době naší. Všechny svátosti jsou takové, eucharistie nejvíc. S ohledem na nemocnost naší duše jsou důležité pak zvláště ty, které mají moc ji uzdravovat: svátost křtu, smíření a pomazání nemocných...

Evangelijní úryvek je o eucharistii, nejsvětější svátosti. Respektive je svědectvím o reakci mnohých ze zástupu na Kristovu řeč o eucharistii: „to je tvrdá řeč, kdopak ji má poslouchat!“ Je příznačné, že právě řeč o eucharistii, o tom, že Pán Ježíš v sebe promění chléb a víno a že se nám lidem dá k jídlu a pití ve svém těle a krvi, je tím Kristovým slovem, pro které mnozí odejdou.

Jakoby tato evangelijní událost předjímal, že právě na vztahu k eucharistii bude tříbit náš vztah k Bohu. Vždyť která jiná svátost lépe ztělesňuje naše praktické křesťanství – že Bůh je nejprve nad námi a před námi a k nám přichází ve svém Synu v síle Ducha, že Bůh nás má skrže přijetí Krista stále více proměňovat Duchem ke své podobě, stále více v nás touží

tajemně přebývat a my máme přebývat v něm, čehož předpokladem i důsledkem je naše skutečné následování Krista – než právě eucharistie?

Pán Ježíš po reakci zástupu s láskou pohleděl na své apoštoly a řekl: „I vy chcete odejít?“ Kéž by Petrova odpověď „Pane, ke komu bychom šli“ se stala vždy i naší odpovědí, kdykoli bychom se chtěli od Krista vzdálit, ať už kvůli tajemství eucharistie či jakékoli jiné „tvrdé řeči“...

Poslední poznámku věnujme svatému Atanášovi, světcovi ze 4. století, biskupovi-patriarchovi alexandrijskému, učiteli církve, velkému a neúnavnému obháji vyznání Nicejského koncilu, že Syn je skutečně „soudstatný“ s Otcem. Nemůžeme se samozřejmě ani trochu věnovat celému jeho životu a dílu, svědectví a obhajobě Kristova Božství zasvěceným. Možná ale stačí připomenout jen jednu jedinou větu z jeho snad nejvýznamnějšího díla, z *Knihy o vtěleném Slově*. Je to věta, která je jedním z nejkrásnějších vyjádření tajemství, o které v křesťanství jde nejvíc, věta, která se v různých obměnách prolíná celou (staro)křesťanskou teologií, (staro)křesťanským vyznáním víry jakož i křesťanskou mystickou zkušeností všech dob. Věta, která může být zároveň velmi špatně (až ďábelsky) pochopena a uchopena, věta, která je ovšem navýsost pravdivá a je v ní shrnuto vše. Zní: „Bůh se stal člověkem, aby člověk se stal Bohem“. „Stal Bohem“ ne ve smyslu „soudstatnosti“ s ním a už vůbec ne ve smyslu ďábelského sebezbožštění, vyhlašujícího vlastní absolutní autonomii, nýbrž ve smyslu bytí stále podobnějšího Pánu Ježíšovi, ve smyslu stále většího našeho sjednocení s ním, stále křesťanštějšího způsobu života, pokorného následování Božího Syna, jediného soudstatného s Otcem, který se pro naši spásu stal jedním z nás.

A právě ke své podobě, k přátelství se sebou samým, ke vztahu, který se stále více stane součástí nás samých, nás chce Kristus proměňovat a uzdravovat. Mnoha způsoby, ale uzdravovat zvláště svými uzdravujícími svátostmi a proměňovat eucharistií.

Ano, je pravda, že dosavadní absence svátostí, nemožnost chodit do kostela, velká změna našeho dosavadního duchovního rytmu nás mohly v mnohém obohatit, mohly v mnohém skutečně prohloubit naše víru, ukázat rozměry, na které jsme zapomněli. To vše a jistě i mnoho dalšího je pravda, a Bohu díky za to, pokud něco z toho skutečně nastalo. Ale ještě větší pravdou je, že svátosti nic a nikdo nenahradí, protože ony jsou výsostným „pokračováním“ vtělení, toho, že se Bůh stal člověkem. Proto svátosti byly, jsou a až do konce světa zůstanou výsostným prostředkem našeho postupného „zbožštění“, takového, které si nevyrobíme sami, ale činí v nás Bůh, který k nám – shůry, nejkrásněji a nejvíc skrze svátosti – přichází. Ne nepodobně tomu, jak Pán Ježíš, soudstatný s Otcem, sestoupil z nebe a chodil v lidském těle po této zemi...